

UCHWAŁA NR XL.261.2022
RADY GMINY WĄPIELSK

z dnia 20 czerwca 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022 - 2024”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r, poz. 559, 583), w związku z art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447), Rada Gminy Wąpielsk uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji „Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022 - 2024”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wąpielsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Wąpielsk

Tomasz Czajkowski

Przewodniczący
Rady Gminy
Tomasz Czajkowski

Załącznik do uchwały Nr XL.261.2022
Rady Gminy Wąpielsk
z dnia 20 czerwca 2022 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE WĄPIELSK NA LATA 2022-2024

1. Wprowadzenie.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona także pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ na to, jak kształtują się nasze wartości. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia dezorganizujące rodzinę, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny podejmują określone działania celem przywrócenia prawidłowego jej funkcjonowania. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 poz. 447) określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Celem wprowadzonych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego, szczęśliwego, rodzinnego środowiska wychowawczego oraz wsparcie rodziny przeżywającej trudności w powrocie do prawidłowego funkcjonowania a także zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Zgodnie z art. 176 pkt.1 ustawa ta nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, mających na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie. Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i leczniczymi, kościołami, organizacjami społecznymi, itp. Podejmowane działania mogą być skuteczne jedynie przy założeniu interdyscyplinarnej współpracy wszystkich instytucji zaangażowanych w działania na rzecz dziecka i rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022 – 2024 jest kontynuacją gminnego programu wspierania rodziny realizowanego w latach 2019 - 2021. Niniejszy Program wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu. Ideą w tworzeniu Programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Jeżeli w rodzinach pojawiające się problemy przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań, aby takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc tak, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia różnych instytucji.

2. Podstawy prawne Programu.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024 będzie realizowany między innymi w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 615),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877),
- Ustawa z dnia 11 lutego o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 ze zm),

•Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),

•Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),

•Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąpielsk na lata 2021-2026,

•Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023.

3. Zakres Programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest skierowany do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Wąpielsk. Celem Programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć świadomość, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Program ten kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które m.in. przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

4. Diagnoza społeczna.

Gmina Wąpielsk to gmina wiejska położona w powiecie rypińskim, we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego w obrębie północno-zachodniej części powiatu rypińskiego. Zajmuje obszar 93,2 km², co stanowi 15,8 % powierzchni powiatu i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Obszar gminy graniczy: od południa z gminami Rypin i Brzuze (powiat rypiński), od zachodu z gminami Radomin i Golub-Dobrzyń (powiat golubsko-dobrzyński), od północy z gminami Bobrowo i Brodnica (powiat brodnicki). Naturalne granice gminy stanowią rzeka Drwęca i brzeg jeziora Długie. W granicach gminy położonych jest 16 sołectw: Bielawki, Długie I, Długie II, Kielpiny, Kierz Półwieski, Kierz Radzikowski, Lamkowizna, Łapinówek, Półwiesk Duży, Półwiesk Mały, Radziki Duże, Radziki Małe, Ruszkowo, Tomkowo, Wąpielsk I, Wąpielsk II.

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Wąpielsk została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąpielsku wg stanu na dzień 31.12.2021r. oraz analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy.

4.1. Demografia.

W 2021 roku liczba mieszkańców Gminy Wąpielsk wynosiła 4005 osób (2037 kobiet i 1968 mężczyzn), z tego:

1. Podział wiekowy kobiet:

0 - 18 lat – 413 osób

19 - 60 lat – 1093 osoby

powyżej 60 lat – 531 osób

2. Liczba zgonów – 56 (kobiety - 28, mężczyźni – 28).

3. Liczba urodzeń – 40 (18 dziewczynek i 22 chłopców).

4. Liczba małżeństw zarejestrowanych w USC:

•śluby konkordatowe – 15 par

•śluby cywilne – 6 par

5. Liczba rozwodów – 14.

2. Podział wiekowy mężczyzn:

0 - 18 lat – 397 osób

19 - 65 lat – 1340 osób

powyżej 65 lat – 231 osób

Struktura wieku ludności Gminy Wąpielsk na dzień 31.12.2021 roku przedstawia się następująco:

1. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym – 810 osób.

2. Liczba osób w wieku produkcyjnym - 2433 osoby.

3. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym - 762 osoby.

4.2. Bezrobocie.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rypinie, stopa bezrobocia dla powiatu rypińskiego na dzień 31.12.2021 roku wyniosła 9%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wąpielsk na dzień 31.12.2021 roku wynosiła 153 osoby, w tym 95 osób stanowiły kobiety i 58 osób mężczyźni. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wyniosła 94 osoby, w tym 65 kobiet.

4. 3. Pomoc społeczna.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.

Gmina Wąpielsk realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym. Na ich realizację środki pochodzą z budżetu państwa i przekazywane są w formie dotacji lub pochodzą z budżetu Gminy Wąpielsk.

W 2021r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąpielsku realizując zadania ustawy o pomocy społecznej przyznał 303 osobom decyzją świadczenia, bez względu na rodzaj i źródło finansowania. Ogółem objęto pomocą 171 rodzin – 515 osób w rodzinach. Pomocy w formie pracy socjalnej w 2021 roku udzielono 254 rodzinom. Głównymi przesłankami do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w analizowanym okresie były: ubóstwo - 140 rodzin, bezrobocie 81 - rodzin, niepełnosprawność – 43 rodziny, długotrwała choroba - 38 rodzin. Inne przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej występowały w mniejszym natężeniu.

Tabela zamieszczona poniżej przedstawia powody przyznania pomocy społecznej w 2021 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	140	429
Bezrobocie	81	219
Długotrwała i ciężka choroba	38	61
Niepełnosprawność	43	107
Potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodziecinność)	36	195
Alkoholizm	8	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1	1
Sytuacja kryzysowa	1	1
Bezdomność	2	2

Źródło: dane GOPS Wąpielsk

Zapewniając pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąpielsku w 2021 roku przyznawał świadczenia pieniężne, między innymi w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, jak również w postaci niepieniężnej, np. w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania.

Poniższa tabela przedstawia wydatki na świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych w 2021 roku.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Kwota
Zasiłki stałe	23	223	21	116.241,00
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe	21	201	20	9.548,00
Zasiłki okresowe	68	613	67	255.689,00
Zasiłki celowe i specjalne celowe	37	237	36	21.868,42
Zapewnienie posiłku	162	15535	95	105.410,00

Usługi opiekuńcze	14	5180	14	59.031,00
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	1488	6	162.119,00
Odpłatność za pobyt w DPS	5	53	5	169.280,00
Schronienie	2	14	2	12.128,00

Źródło: dane GOPS Wąpielsk

4.4. Asystent rodziny.

3)

Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu. Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnymi oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Asystent pracując z rodzinami podejmuje wiele różnorodnych działań. Wśród nich można wyróżnić: pomoc w dotarciu do świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie konkretnej osoby lub jej rodziny. Równocześnie asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodzin, w tym z pracownikami socjalnymi, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie, placówkami oświatowymi czy sądami – poprzez kuratorów zawodowych i społecznych.

W roku 2021 wsparciem asystenta rodziny objęto 14 rodzin z terenu gminy Wąpielsk, z czego asystent rodziny zakończył pracę z 8 rodzinami. Rodziny u których asystentura została zakończona pozostają pod nadzorem asystenta przez kolejne 3 miesiące. Wydatki związane z realizacją zadania ogółem wyniosły 35 762,31 zł. Na realizację zadania otrzymano dotację w wysokości 2.000,00 zł, pozostałe środki pochodziły ze środków własnych.

Poniższa tabela przedstawia ilość rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w 2021 roku.

Liczba rodzin objętych wsparciem	14
Liczba osób w rodzinach	
Liczba dzieci w rodzinach	31

Źródło: dane GOPS Wąpielsk

4.5. Piecza zastępcza.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, czyli rodzinie. Jednak w przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci - co może oceniać tylko sąd opiekuńczy - zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinnej pieczy zastępczej to - rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej to - placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko się uczy.

Do zadań gminy należy współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, która ponosi koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. W roku 2021 Gmina Wąpielsk dofinansowała koszt pobytu 13 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na łączną kwotę 52.460,75 zł.

4.6. Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny dotkniętej przemocą określa Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wąpielsku, które zostały określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023. Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocę w rodzinie. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wąpielsku zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąpielsku. W roku 2021 do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wąpielsku wpłynęło 5 Niebieskich Kart, natomiast procedura Niebieskiej Karty Została wszczęta w 4 rodzinach.

4.7. Karta Dużej Rodziny.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Dzięki Karcie rodziny mogą korzystać między innymi z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe, zniżek w opłatach paszportowych, darmowych wstępów do parków narodowych. W roku 2021 do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąpielsku o przyznanie Karty Dużej Rodziny wpłynęło 10 wniosków. Wydano 18 kart, w tym 8 kart dla rodziców a 10 kart dla dzieci.

4.8. Świadczenia rodzinne.

Uzupełnieniem polityki socjalnej w Gminie Wąpielsk jest system świadczeń rodzinnych wspierających rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, wychowujące dzieci uczęszczające do szkoły, w tym niepełnosprawne. Świadczenia rodzinne stanowią odrębny od świadczeń z pomocy społecznej system, na który składają się – zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Poniższa tabela przedstawia poniesione wydatki na wypłatę powyższych świadczeń w 2021r.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń w zł
Zasiłek rodzinny	3 795	436.810,86
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	12	10.146,90
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	21	7.807,00
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	91	17.738,92
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	198	21.416,14
Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	823	76.905,14
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	480	22.285,40

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	773	56.384,05
Zasilek pielęgnacyjny	914	197.278,00
Świadczenie pielęgnacyjne	226	441.357,00
Składka na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	169	90.594,00
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	154	26.924,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	44	27.280,00
Składka na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	39	6.654,00
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	46	2.567,00
Zasiłek dla opiekuna na podstawie art. 2 ust.2 pkt 1 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	54	33.480,00
Składka na ubezpieczenie społeczne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	36	6.142,00
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	36	2.009,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	26	26.000,00
Świadczenie rodzicielskie	119	98.621,00
Fundusz alimentacyjny	308	113.650,00

Źródło: dane GOPS Wąpielsk

4.9. Świadczenia wychowawcze.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opiekę nad nim i zaspokajaniem jego potrzeb życiowych.

W roku 2021 w związku z realizacją pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąpielsku wypłaconych zostało 8.078 świadczeń dla 455 rodzin na kwotę 4.023.076,78 zł.

4.10. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym.

W Gminie Wąpielsk stypendia i zasiłki szkolne dla dzieci pochodzących z rodzin o niskich dochodach realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąpielsku. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. W 2021 roku przyznano stypendia socjalne 104 uczniom. Łącznie na realizację zadania wydatkowano kwotę 81.073,34 zł.

4.11. Placówki oświatowe.

Edukacja szkolna dzieci i młodzieży na terenie Gminy Wąpielsk odbywa się w 4 szkołach podstawowych. Szkoły wyposażają swych uczniów w wiedzę w ramach zajęć edukacyjnych oraz podczas organizowanych zajęć pozalekcyjnych, umożliwiających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży. Szkoły realizują cele wychowawcze na wszystkich organizowanych przez szkoły zajęciach.

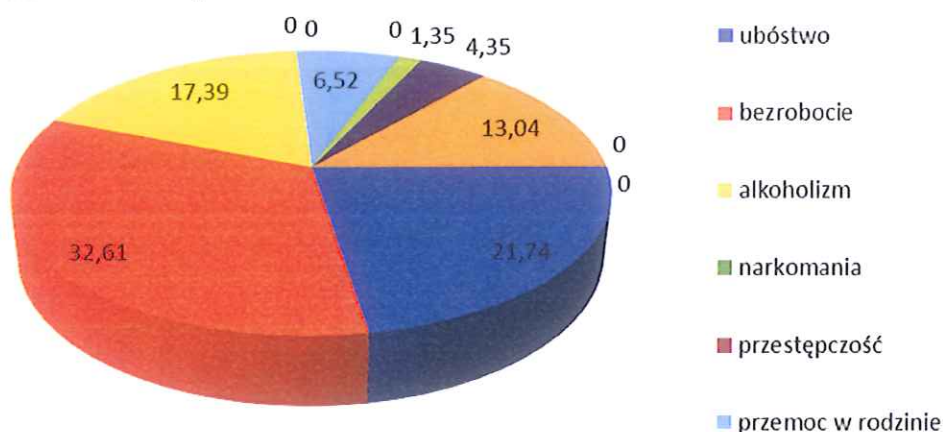
Na terenie Gminy Wąpielsk funkcjonują 3 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych po 25 w każdym z oddziałów oraz jedno przedszkole, w skład którego wchodzi trzy grupy dzieci (w tym oddział przedszkolny) po 25 miejsc w każdej grupie. W każdej ze szkół na terenie Gminy Wąpielsk funkcjonują świetlice szkolne. Na terenie gminy nie funkcjonują przyszkolne ani pozaszkolne kluby dla dzieci i młodzieży.

4.12. Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców.

Do analizy przedłożono 27 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

W pytaniu 1 respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Ankietowani najczęściej wymieniali bezrobocie (32,61%), ubóstwo (21,74%), alkoholizm (17,39%), rozpad rodziny (13,04 %). Szczegółowy rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

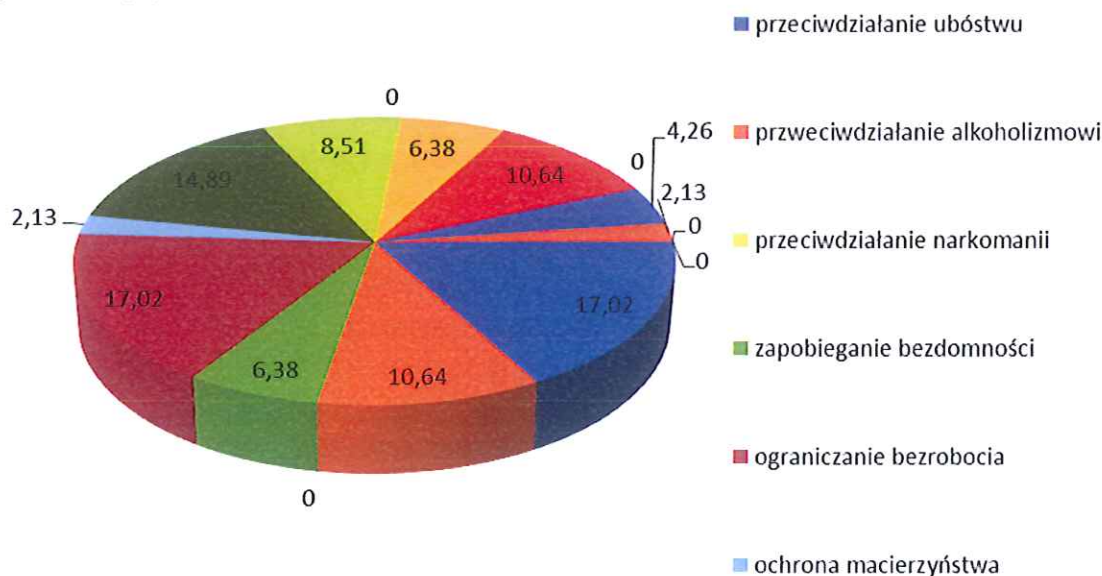
Wykres.1 Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w jakich należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, aby poprawić jakość życia rodzin. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres.2. W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, aby poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?

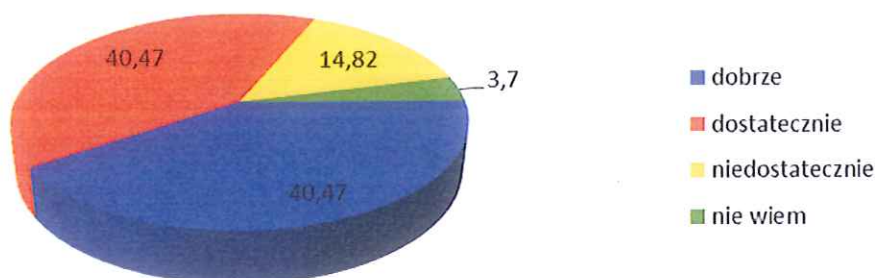
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowalająca przede wszystkim takich obszarach jak: przeciwdziałanie ubóstwu i ograniczaniu bezrobocia (po 17,02%), wspieranie rodzin wielodzietnych (14,89%), przeciwdziałanie alkoholizmowi i zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (po 10,64%), a także wspieranie rodzin niepełnych (po 8,51 %).

Dane pozyskane z badania ankietowego pozwoliły także poznać opinie mieszkańców gminy na temat oceny oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej. Oferta w zakresie opieki przedszkolnej została oceniona pozytywnie. Ponad 51% badanych uznało, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Pozostały odsetek (14,82%) respondentów oceniło, że oferta nie zaspokaja potrzeb a 33,33% nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Pozytywnie oceniono ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 40,74 % badanych jest ona dobra, a kolejne 40,74 % ankietowanych uznał ją za dostateczną. Jednocześnie 14,82% uczestników stwierdziło, że jest ona niedostateczna, a 3,7% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w zakresie oferty edukacyjnej prezentuje poniższy wykres.

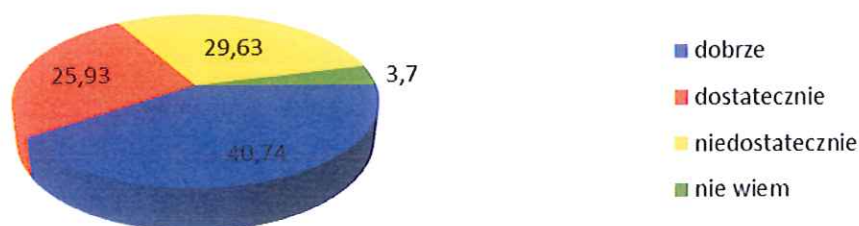
Wykres 3. Jak Pan/Pani ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Badanie ankietowe uwzględniło również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Na pytanie dotyczące atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie 22,22% respondentów odpowiedziało, że jest ona dobra, a kolejne 51,85% badanych przyznało, że jest ona dostateczna. Jednak 18,52% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Prawie 7,5% pytanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Jeśli chodzi o ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, to większość uczestników badania oceniła ją pozytywnie. Jako dobrą lub dostateczną uznało ją 55,56% ankietowanych. Jednocześnie prawie 30% respondentów uważa, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 14,81% pytanych. W opinii 25,93% ankietowanych oferta ochrony zdrowia w gminie jest dostateczna, a zdaniem 40,74% badanych jest ona dobra. Jednak 29,63% respondentów uważa, że jest ona niedostateczna. Tylko 3,7% pytanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Uzyskane wyniki ankiety odnoszące się do ochrony zdrowia prezentuje poniższy wykres.

Wykres.4. Jak Pan/Pani ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W badaniu poruszono również kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że 100% mieszkańców w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie.

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucję i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin i dzieci. 50% nie wskazało żadnej instytucji, natomiast w dalszej kolejności wymieniono Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dominującą grupę wśród respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (48,15 %) oraz w przedziale wiekowym 26-35 lat (29,63%). 88,89 % badanych stanowiły kobiety, natomiast mężczyźni 11,11%

5. Adresaci Programu.

Odbiorcami Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024 są rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Wąpielsk, szczególnie te dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Program przewiduje pracę z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mające na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

6. Cele Programu.

Cel główny:

Wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Harmonogram realizacji zadań programu przedstawia poniższa tabela:

Działania	Planowany termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
Cel 1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego				
1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	2022-2024	GOPS Wąpielsk	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego	Środki własne, środki zewnętrzne
2. Świadczenie pomocy w postaci posiłków	2022-2024	GOPS Wąpielsk	Liczba rodzin i dzieci oraz osób dorosłych korzystających z posiłków	Środki własne, środki zewnętrzne
3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2022-2024	GOPS Wąpielsk Placówka Opieki Zdrowotnej Szkoły	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	Środki własne, środki zewnętrzne
4. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2022-2024	GOPS Wąpielsk Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię	Środki własne, środki zewnętrzne
5. Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników GOPS Wąpielsk.	2022-2024	GOPS Wąpielsk	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, środki zewnętrzne
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.				
1. Finansowanie	2022-2024	GOPS Wąpielsk	Liczba asystentów,	Środki własne, środki

zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej			liczba rodzin objętych asystenturą	zewnętrzne
2. Zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	2022-2024	GOPS Wąpielsk Urząd Gminy Wąpielsk	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, koszt współfinansowania	Środki własne, środki zewnętrzne
3. Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2022-2024	GOPS Wąpielsk Urząd Gminy Wąpielsk Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy	Środki własne, środki zewnętrzne
4. Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego	2022-2024	Szkoły GOPS Wąpielsk Urząd Gminy Wąpielsk Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach	Środki własne, środki zewnętrzne
5. Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	2022-2024	Szkoły GOPS Wąpielsk Urząd Gminy Wąpielsk Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj działań. Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne, środki zewnętrzne
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.				
1. Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	2022-2024	GOPS Wąpielsk Szkoły	Liczba rodzin przeżywających trudności	Środki własne, środki zewnętrzne
2. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	2022-2024	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych GOPS Wąpielsk	Liczba osób skierowanych na terapię. Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, środki zewnętrzne
3. Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	2022-2024	GOPS Wąpielsk Sąd Rodzinny i Nieletnich w Rypinie	Liczba rodzin współpracujących z asystentem	Środki własne, środki zewnętrzne
4. Działania Zespołu	2022-2024	Zespół	Liczba założonych	Środki własne, środki

Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie		Interdyscyplinarny	Niebieskich Kart	zewnętrzne
--	--	--------------------	------------------	------------

7. Efekty Programu.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny.
2. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny.
3. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
4. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
5. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
6. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin w celu zapobiegania powstawania sytuacji kryzysowych.
7. Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
8. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.
9. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.
10. Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024 zakłada również realizację innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno - gospodarczą kraju, województwa lub Gminy. Przyjmuje się możliwość modyfikacji określonych w niniejszym dokumencie celów oraz kierunków działań, wtedy, gdy pojawi się taka potrzeba.

8. Realizatorzy Programu.

Realizatorami „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024” są instytucje zawodowo zajmujące się wspieraniem i pomocą rodzinom z terenu Gminy Wąpielsk. Ich współdziałanie oraz profesjonalne podejście do problemów występujących w rodzinie umożliwia stworzenie spójnej i wielowymiarowej podstawy do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom w środowisku rodzinnym.

9. Monitoring i ewaluacja Programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring Programu będzie się opierał przede wszystkim na gromadzeniu oraz analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąpielsku. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W celu realizacji Programu niezbędna jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, w celu realizacji założonych działań.

Monitorowanie i ewaluacja Programu będą się odbywać poprzez składanie do dnia 31 marca każdego roku rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąpielsku, który jest wiodącym realizatorem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024.

10. Źródła finansowania.

Zakłada się, iż finansowanie lub współfinansowanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Wąpielsk, dotacji oraz środków pozyskanych z dotacji unijnych, jak również środki pozyskane z innych funduszy zewnętrznych.

11. Podsumowanie.

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami. Powyższe działania zwiększą szanse rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały w środowisku oraz wykorzystały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście stworzy możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Wąpielsk.

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania, realizacji i uchwalenia gminnego programu wspierania rodziny jako zadanie własne gminy został określony w art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447).

Celem „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąpielsk na lata 2022-2024” jest rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie Gminy Wąpielsk. Realizacja Programu ma za zadanie zapobiegać dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji związanych przede wszystkim z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. Aby osiągnąć założony w Programie cel wskazane jest zaangażowanie jak największej liczby podmiotów podejmujących działania w obszarze wsparcia rodziny.

W związku z powyższym przyjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Gminy Wąpielsk jest konieczne i uzasadnione.

Przewodniczący
Rady Gminy
Tomasz Łzajkowski

